

**Соціологічна служба бібліотек для дітей діс...
2018 р.**

Організатор проведення	Період проведення	Тема	Мета	Бази дослідження	Об'єкти дослідження	Результати
Національна бібліотека України для дітей	2018	Задоволення читачьких потреб дітей національних меншин України в бібліотеках для дітей	Вивчення стану і рівня задоволення читачьких потреб дітей національних меншин України в бібліотеках для дітей	Бібліотеки для дітей Закарпатської, Одеської, Хмельницької, Херсонської, Чернівецької областей, Національна бібліотека України для дітей	Документний масив фондів публічних бібліотек мовами національних меншин як інформаційна база бібліотечного обслуговування дитячого населення національних меншин компактного проживання в містах та селах України	<p>Дослідження проводилося методом анкетування фахівців дитячих бібліотек та користувачів-дітей представників різних національних меншин, що компактно проживають в межах.</p> <p>У ході дослідження було здійснено аналіз наявних бібліотечних фондів мовами нацменшин та виявлено ступінь їх оновлення і використання. Вивчено особливості інформаційних потреб користувачів-дітей національних меншин та рівень їх задоволення. Під час дослідження було відстежено використання рідної мови дітьми національних меншин, а також визначено місце публічної бібліотеки в системі соціальних комунікацій, що забезпечують етнічну самобутність особистості дитини та збереження культури національних меншин України.</p> <p>Як показало дослідження юні респонденти є активними споживачами бібліотечних послуг, адже 80% дітей назвали книжки мовою своєї національної спільноти, які вони останнім часом прочитали. Тоді, як думки дітей з приводу забезпечення їх інформаційних потреб рідною мовою бібліотеками розділилися майже порівну, то 66% фахівців відмітили, що стан бібліотечних фондів їх не задовольняє і звернули увагу на те, що нової літератури мовами національних меншин отримано недостатньо. Найгірший стан поповнення фондів даною літературою в бібліотеках Херсонської, Одеської, Хмельницької</p>

						<p>областей.</p> <p>Аналіз зібраної інформації показав, що для залучення дітей до читання та популяризації культурних традицій етнічних спільнот в базових бібліотеках проводиться значна індивідуальна та масова робота, діють клуби та гуртки за інтересами. Слід відмітити, що участь користувачів-дітей нацменшин в роботі творчих об'єднань в бібліотеці, на жаль, незначна.</p> <p>Вивчення сучасних читацьких і мовних потреб дітей національних меншин вказало на необхідність розв'язання життєво-важливої проблеми сьогодення – видання книг для дітей мовами національних меншин та вдосконалення методів комплектування документних фондів мовами національних меншин бібліотек для дітей для забезпечення етнокультурної самобутності національних меншин та формування спільного комфортного майбутнього – європейського вектору розвитку України згідно основних напрямів державної етнополітики.</p>
Національна бібліотека України для дітей	2018	Використання книжок мовами національних меншин України у Національній бібліотеці України для дітей	Вивчення використання документного фонду НБУ для дітей мовами: угорською, польською, кримськотатарською, молдовською	Національна бібліотека України для дітей	Книжковий фонд НБУ для дітей мовами: угорською, польською, кримськотатарською, молдовською	<p>В ході дослідження було проаналізовано використання 794 примірників книжок мовами національних меншин. Із них: польською мовою – 393 примірники, молдовською – 57, кримськотатарською – 158, угорською – 186.</p> <p>Як показало дослідження у фонді НБУ для дітей знаходиться значна частина пасивної літератури мовами національних меншин. Причому 89% цієї літератури становлять підручники до 2013 року видання, які, на жаль, не користуються попитом серед читачів. Винятком є література польською мовою, книговидача якої є досить інтенсивною. І це завдяки тому, що в бібліотеці проводяться різноманітні заходи з популяризації літератури польською мовою</p>

						спільно зі школами, в яких вивчають польську мову, хореографічними студіями, Спілкою поляків та Польським інститутом у м. Києві.
Національна бібліотека України для дітей	2018	Кадрові ресурси Національної бібліотеки України для дітей: стан та перспективи розвитку	Вивчення кадрового складу фахівців Національної бібліотеки України для дітей	Національна бібліотека України для дітей	Кадри Національної бібліотеки України для дітей	<p>У дослідженні взяли участь 79 фахівців Національної бібліотеки України для дітей: 96,2% – жінки, 3,8% – чоловіки.</p> <p>Отримані в ході дослідження матеріали дали підставу стверджувати, що бібліотекарі НБУ для дітей – люди з високим рівнем професійної культури, які вміють знаходити задоволення в праці, творчій діяльності, неперервній самоосвіті та самовдосконаленні.</p> <p>Вони мають високу професійну підготовку, володіють сучасними комп'ютерними технологіями, педагогічною майстерністю, знають психологію читачів, методи вивчення та форми задоволення інформаційних потреб користувачів-дітей та організаторів дитячого читання, професійно орієнтуються в різноманітті видавничої продукції, вміло здійснюють бібліотечно-бібліографічне обслуговування, впроваджують в роботу ефективні інноваційні форми і методи роботи.</p>
Національна бібліотека України для дітей	2018	Використання киргизької літератури у Національній бібліотеці України для дітей	Вивчення використання документного фонду НБУ для дітей киргизьких авторів	Національна бібліотека України для дітей	Книжковий фонд НБУ для дітей киргизьких авторів	<p>Як показало дослідження у фондах Національної бібліотеки України для дітей налічується 168 назв книжок (454 примірники) киргизьких авторів українською, російською, киргизькою мовами, виданих переважно у 70-80 роки минулого століття. Серед них видання українською мовою – 13,7% назв, киргизькою – 4,2%, російською – 82,1%.</p> <p>Проаналізувавши використання наявного фонду літератури киргизьких авторів, можна зробити висновок, що за роки Незалежності з певних причин вони перестали користуватися</p>

						популярністю серед користувачів бібліотеки і видавалися лише 64 рази. Нинішні читачі потребують нової, сучасної, гарно ілюстрованої літератури киргизьких письменників, яка на жаль, не надходить до бібліотеки.
Національна бібліотека України для дітей	2018	Всеукраїнський моніторинг «Книга року – 2018»	Визначити сучасний стан кола читання користувачів-дітей та на основі особистісного сприйняття прочитаного виявити кращу книгу року	Обласні, районні, міські та сільські бібліотеки для дітей Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської та Національної бібліотеки України для дітей	Усього у моніторингу взяли участь 1314 респондентів. З них 942 (71,7%) – учні 5-9 класів та 372 (28,3%) – бібліотекарі-експерти. Зокрема, опитано 130 (13,7%) респондентів-дітей з обласних бібліотек для дітей, 385 (40,9%) – з районних, 278 (29,5%) – з міських, 69 (7,3%) – з сільських, з НБУ для дітей – 41 (4,4%), з інших бібліотек – 32 (3,4%)	Загальний список книг номінації «Книга року-2018» очолили: 1. «Поліанна» Е. Портер. 2. «Таємне Товариство Боягузів, або Засіб від переляку № 9» Л. Воронина. 3. «Гаррі Поттер» Дж.К. Роулінг (серія фентезі-романів). 4. «Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дал. 5. «Кава з кардамоном» Й. Ягелло. 6. «Солоні поцілунки» О. Купріян. 7. «Часодії» Н. Щерба (серія книг підліткової фантастики). 8. «Тореадори з Васюківки» В. Нестайко. 9. «Русалонька із 7-В» (серія книжок) М. Павленко. 10. «Джури козака Швайки» В. Рутківський.
Національна бібліотека України для дітей	2018	Моніторинг «Незадоволений читацький попит на дитячу літературу в бібліотеках України для дітей у 2018 році»		Обласні бібліотеки для дітей: Волинської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Чернівецької,	16 обласних бібліотек для дітей	Під час моніторингу опрацьовано списки книг загальною кількістю 3865 та 70 тем: - художня література – 3232 назви книг: • творів класиків української літератури – 731; • сучасних українських авторів – 1145; • зарубіжних авторів (у т.ч. російських) – 1356; - книг тематичного змісту – 387; - книг універсального змісту – 246; - 70 тем за галузями знань. На основі цієї інформації сформовано зведений список незадоволеного читацького попиту на дитячу книгу в бібліотеках України для дітей за 2018 р., до якого увійшли 351 назва книг та 53 теми: - української художньої літератури – 226 назв

				Чернігівської області		<p>книг (115 – класиків української літератури та 111 – сучасних українських авторів);</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарубіжної художньої літератури (у т.ч. російських авторів) – 95; - літератури універсального змісту – 26; - 53 теми за галузями знань. <p>Аналіз списків незадоволеного попиту показує, що найбільш затребувані у користувачів дитячих бібліотек твори зарубіжних авторів (у т.ч. російських) – 35,0% від загальної кількості незадоволених запитів; сучасна українська література – 30,0%; українська класична література – 19,0%. До списків незадоволеного читацького попиту цілком закономірно потрапила значна кількість видань сучасної української дитячої, підліткової, а також світової літератури, які входять до оновлених навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів.</p>
Дніпропетровська ОБД	2018	Відеокультура і дитяче читання	Визначення місця книги, Інтернету та телебачення в житті сучасних підлітків	Відділ обслуговування читачів 5-9 кл. Дніпропетровської ОБД	45 респондентів віком від 12 до 18 років	<p>За результатами опитування було виявлено, що основним джерелом отримання інформації респонденти вважають Інтернет, бібліотеку, книгу, спілкування з рідними і батьками. Згідно з витраченим часом читання займає друге місце після користування Інтернетом (1-2 години на день). Третина респондентів вказує на те, що витрачають на Інтернет більше 4-5 годин на день, що є досить тривожним фактором. Абсолютно всім респондентам у навчанні допомагають Інтернет і книги. А ось телебачення у навчанні взагалі не використовують. Найпопулярнішими літературними жанрами респонденти називають детективи (50%), фентезі (47%), гумористичний (30%) і пригодницький (29%) жанри. Респонденти найчастіше висловлюють думку про те, що телебачення та</p>

						Інтернет не перешкоджає читанню книжок: все залежить від дитини та сім'ї, де вона зростає.
Дніпропетровська ОБД	2018	Коло сімейного читання: погляд батьків	Дізнатись чи є читання власних дітей для самих батьків важливим та актуальним	Відділ обслуговування дошкільників і учнів 1-4 класів Дніпропетровської ОБД	40 респондентів віком від 20 до 65 років	<p>Як показало дослідження, абсолютну більшість респондентів хвилює проблема дитячого читання. Більшість батьків читає книги своїм дітям кожен день, і вони регулярно обговорюють прочитане.</p> <p>Батьки висловлюють думку про те, що найефективніше любов до читання прищеплюється прикладом батьків, а також потрібно привчати дитину з малого віку відвідувати бібліотеку. Але є батьки, які впевнені, що любов до читання – це схильність кожної дитини. Вона або є, або її немає. Причини зниження інтересу до читання у дітей респонденти вбачають у низькій пропаганді користі читання, популяризації Інтернету та гаджетів, слабких читацьких традиціях у родині.</p> <p>Більшість батьків згодні зі ствердженням, що читати – це модно. І зазначають, що Інтернет не замінить традиційну книгу і не зробить непотрібними бібліотеки, особливо дитячі.</p>
Дніпропетровська ОБД	2018	Права і обов'язки дитини: соціологічний аналіз	Визначити обізнаність і ставлення сучасних підлітків до своїх прав та обов'язків у суспільстві	Відділ обслуговування читачів 5-9 класів Дніпропетровської ОБД	60 респондентів віком від 12 до 18 років	<p>Результати дослідження підтвердили, що більшість респондентів вважає, що обов'язково потрібно знати про свої права.</p> <p>Всі підлітки погоджуються з тим, що їм потрібні права та обов'язки, але тільки половина з них має уявлення про деякі з них.</p> <p>Найчастіше про свої права та обов'язки читачі дізнаються від батьків (72 %), вчителів (52%), Інтернет (32%), ЗМІ (25%). Також вони позитивно налаштовані на те, щоб отримувати більш детальну інформацію з інших джерел (зустрічі з юристом тощо).</p> <p>Одним із завдань дослідження було виявити куди і до кого б респонденти звернулися в ситуації порушення їх прав. В першу чергу підлітки звернулися би до батьків (72%), до поліції (30%), до</p>

						юриста (22%). Більшість респондентів вказує на те, що їх права, як дитини, поважають в родині та в найближчому оточенні.
Дніпропетровська ОБД	2018	Книга в уявленнях покоління NEXT	Дізнатися професійну думку бібліотекарів стосовно проблем дитячого читання, шляхи їх вирішення, залучення нових читачів та модернізацію бібліотек тощо	Заступники директорів, провідні бібліотекарі, методисти дитячих бібліотек Дніпропетровської області	33 бібліотечні фахівці	<p>За результатами опитування більшість респондентів впевнена, що за останні 5-10 років змінились як якість, так і репертуар самого читання.</p> <p>Фахівці вказують на гендерні особливості стосовно сприйняття літературних жанрів читачами: детективи, пригоди полюбляють (дівчата 50%, хлопці 57%), романи (дівчата 51%), фантастика, фентезі (хлопці 53%, дівчата 52%), жахи (хлопці 63%, дівчата 33%). Найпопулярніші українські письменники у читанні користувачів: О. Дерманський, З. Мензатюк, І. Андрусак, В. Нестайко, В. Малик, В. Рутківський, С. Гридін, С. Дяченко, І. Роздобудько, Н. Щерба, Ю. Винничук. Зарубіжні письменники: Л. Керролл, Дж. Толкін, А. Ліндгрєн, Г. Андерсен, Дж. Ролінг, Р. Дал, Ж. Верн, С. Кінг, Р. Бредбері, Й. Ягелло, Д. Лондон.</p> <p>Респонденти впевнені, що читання для сучасних дітей, які відвідують бібліотеку, це відпочинок, задоволення, розвага, самопізнання і, звісно, допомога у навчанні. Найчастіше читачі обирають книги по рекомендації друзів (57%), бібліотекарів (50 %) або самостійно (27%).</p> <p>Серед основних причин зниження інтересу до читання сьогодні фахівці бачать у слабких читацьких традиціях у родині, популяризації Інтернету та гаджетів, у надмірній завантаженості шкільною програмою, гуртками, а так – відсутністю вільного часу в дітей.</p> <p>Опираючись на свої спостереження,</p>

						<p>зазначимо, що найчастіше читачі-діти обирають книги згідно зі шкільною програмою, за порадою друзів, бібліо-текаря або за бібліотечними виставками.</p> <p>Вихід бібліотек у віртуальний простір спричинив за собою модернізацію вже існуючих і появу нових форм і методів роботи з читачами-дітьми.</p>
Чернівецька ОБД	2018	Задоволення читацьких потреб дітей національних меншин в бібліотеках Чернівецької області	Вивчити стан і рівень інформаційно бібліотечного обслуговування дитячого населення національних меншин Буковини різної вікової категорії	Чернівецька ОБД (вибірково бібліотеки Герцаївського, Глибоцького та Сторожинецького районів)	Документний масив фондів публічних бібліотек Герцаївського, Глибоцького та Сторожинецького районів мовами національних меншин як інформаційна база бібліотечного обслуговування дитячого населення національна меншин компактного проживання в містах та селах Буковини	<p>Всього в дослідженні взяло участь 24 бібліотеки-філії вище названих районів, 25 бібліотекарів, 104 школярі.</p> <p>Соціологічне дослідження дало можливість вибірково вивчити стан і рівень інформаційно-бібліотечного обслуговування дитячого населення бібліотек Глибоцького, Герцаївського і Сторожинецького районів, кількісний склад документного масиву румунською, молдавською та польською мовами, виявити ступінь їх оновлення і використання.</p> <p>Учасники дослідження вказали, що в бібліотеках потрібна література мовами нацменшин (румунською, польською – Терблече, Аршиця), якої не вистачає для задоволення потреб читачів.</p>
Чернівецька ОБД	2018	Незадоволений читацький попит на дитячу літературу в бібліотеках для дітей Чернівецьк	Актуалізація (оновлення) даних щодо незадоволеного читачього попиту на книжкову продукцію українських видавництв	Чернівецька ОБД, центральна дитяча бібліотека, бібліотеки-філії № 1 та № 2 для дітей ЦБС м. Чернівці, Заставнівська, Кельменецька, Кіцманівська, Сторожинецька, Хотинська районні,	Чернівецька ОБД, районні дитячі бібліотеки та бібліотеки-філії Сторожинецького та Кіцманського районів (30 бібліотек)	<p>Під час моніторингу було опрацьовано списки книг загальною кількістю 1098 назв.</p> <p>На основі одержаних даних було складено узагальнені списки незадоволеного попиту до яких увійшли 107 назв, на які користувачі отримували відмови найчастіше:</p> <ul style="list-style-type: none"> української художньої літератури – 45 назв книг (20 – класиків української літератури та 25 – сучасних українських авторів); зарубіжної художньої літератури (у т. ч.

		ої області	серед користувачів дитячих бібліотек різних рівнів	дитячі бібліотеки та бібліотеки-філії с. Бобівці, с. Н-Пнтрівці, с. Кам'яна-Глибочок, с. Комарівці, с. Панка, с. Михальча, с. Череш Сторожинецького району, бібліотеки-філії с. Берегомет, с. Борівці, с. Брусниця, с. Витилівка, с. Іванківці, с. Кисилів, с. Кліводин, смт Неполоківці, с. Лашківка, с. Оршівці, с. Ошихліби, с. Реваківці, с. Стрілецький Кут, С. Шипінці Кіцманського району		російської) – 35; <ul style="list-style-type: none"> літератури тематичного змісту – 15; літератури універсального змісту – 12. Загальна кількість відмов по відібраному списку складає 3333 відмови. Аналіз показує, що в бібліотеках у структурі незадоволеного читацького попиту, як і в попередні роки, переважає художня література – 86,08%, частина тематичної та літератури універсального змісту значно менша – 9,03 % та 4,89% відповідно. Реалії сьогодення такі, що бібліотекарі змушені відмовляти користувачам переважно через відсутність видання, або через недостатню кількість примірників. Бібліотеки для дітей потребують сучасних книг українських та зарубіжних авторів, які стали домінантами та переможцями престижних премій.
Чернівецька ОБД	2018	Книга року - 2018	Визначення читацького інтересу до книг українських і зарубіжних авторів та визначення кращих у репертуарі дитячого читання з точки зору, як самих читачів, так і бібліотекарів	18 спеціалізованих бібліотек Чернівецької області та Чернівецька обласна бібліотека для дітей	68 респондентів. Серед них: 50 респондентів – дітей та 18 бібліотекарів	Дослідження проводилося методом анкетування. Респонденти заповнювали анкети: «Анкета читача» та «Анкета бібліотекаря – експерта». За результатами щорічного моніторингового дослідження в Чернівецькій обласній бібліотеці для дітей лідером читання «Краща книга року – 2018» діти назвали такі книги – М. Зузак «Крадійка книжок» (2), М. К. Пекарська «Лоторея» (2), Дж. Роулінг «Гаррі Поттер» (2), Н. Грьонтведт «Абсолютно нецілована» (2), а серед бібліотекарів – З. Мензатюк «Дике літо в Криму» (3).